

Emnenr. 43.

Fylke: Nordland.

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Beian.

Emne: Fingerringe og veru

Bygdelag:

Oppskr. av: Foug. Steen, med sykkdam

Gard:

Skrand.

(adresse): Maltjord,

G.nr. 45 Br.nr. 6

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

A. Ringer:

1. Troen på at enkelte ringe skulle vere til legedam for eller til veru med enkelte sykdommer, har ikke verk almindelig her i bygden. Enkelte forsøkte nok å bruke forskjellige ringe, der var anbefall av andre som hjelpemiddel til å råde bot på forskjellige auser, men etter en tids bruk, var ringene vidste seg ikke å kunne yte noen hjelp, blev de latt bort, samtidig som de fortalte andre hvor ueffektas det var å bruke dem, og blev senere omtalt på en nedsettende måte og spøkefulle bemerkninger. En tid var der flere som brukte ringe på fingrene til veru med eller til å kurerer hendene for gikt.

2. a) Alle ringe jeg har sett eller hørt omtale var glatte som gifteringer.

b) De var i almindelighet av messing med litt fargylding på, der dog snart blev avslitt. På en gang en sel dem i den bygde som hadde en ring av jern på fingrene.

c) Ringer av to slags metall, kjemmer en ikke til at der har verk brukt.

d) De kalle dem "giktringer", men om dette stod riddet in i dem kjemmer jeg intet til.

3. Det er længe siden disse ringene var i bruk, de var dengang å få kjøpt hos landhandlerne, og da blev de naturligvis varmt anbefalt av selgeren, og kanskje også av dem som allerede hadde dem i bruk. Prisen på disse ringe var meget rimelig, men å huske prisen er ikke mulig.

4. En kjenner ikke til særlige elektriske ringe. De var ikke i bruk her, ett hvad jeg vet.

5. Det var enkelte som brukte større ringe av messing om armene og benene. En mann der i lengere tid brukte sådanne messingringer mot gikt (reumatisme), hadde en ring omkring hver arm oven for håndleddet, og en ring omkring hver fot oven for ankelleddet. Ringene var åpne med ca. en omtredels rom mellem enderne, viss enderne på ringene rakk helt sammen mente de ikke å gjøre noen virkning. Mannen var tilbøielig å bruke disse ringene mot gikt, av en mann utenbygds fra, og mannen som brukte ringene syntes at de hjalp mot reumatismen han var plaget av i lengere tid.

B. Armbånd

6. Bruken av kjeder eller bånd rundt armene mot gikt eller andre sykdommer, laget av kobberperler og henbrikken er ukjent her.

Spørsmål 7 og 8 utgår.

C. Hengselmykker.

9. Kaller ikke små gjenstander på en snor om halsen mot gikt, er kjent her.

D. Beller.

10. En kjenner til brede beller av velstoff, med runde kapper og birkplater med fjell i mellom, to plater foran og to bak, som blev lakt i edik og siden balet på bare huden

som middel mot gift og uavelbedelse for eks. uare kartari.

11. Disse heller gikk vanlig ten den uare av;
"elektrisk helte" eller så "gikk helte."

12. Gift-hellene var som ovenfor nevnt av reves
stoff. De var ca. 10 tom. brede og forsynet med
spunde til å sprede det fastt an med jevn. Platene
som skulle gi den elektriske strømmen, var plassert
på hellet slik at de to platene foran kom en
på hver side på uaren, og de to platene bak
kom en på hver side av ryggrunden.

Andre elektriske heller var mer komplisert inn-
rettet. Den var foran på hellet satt fast i likhet
med et lite elektrisk batteri med flere små celler,
med små sink og kobberlameller med felt i mel-
leen, der for bruket ble fuktet med edik.

Fra batteriet førte tykke isolerte kobberledninger
til runde sinkplater, som var feste på innersiden
på hellet, to foran å to bak. Strømsstyrken
til sinkplaten kunne reguleres ved å koble
inn flere eller få celler på batteriet.

Dette gjordes ved at enden på ledningene
var forsynet med en liten krok, som de
krokte fast ledningene i der til innrettede
huller i sellene med. Bellene ble båret på
bare huden i kortere eller lengere tid.

Viss de da satte for sterk strøm på, ødelagdes
huden så den dannedes så, veruust i
likhet med hundsår, så de måtte slutte
å bruke hellet en tid til sårene var grodd.

13. Så hvitt en kjemper til, la ikke folk
her arbeid eller henges mykker i edik.

B. Öreringer.

14. Det er skjelden at menn har brukt
öreringer. Så hvitt en husker, har jeg
tre menn som har brukt den slags ringer.

4.

De er alle døde for flere år siden. Den ene brøkk sine ringe bare en tid, og da de ikke hjalp til å bedre den ~~den~~ tungthørhet han led av, tok han dem av örene flere år før han døde.

15. a) De to der brukte öreringer, hadde runde glatte ringe i örene, og de byttes å var av gull.

b) Den tredje der brukte ringene for å bedre tungthørheten, var av en spesiell fasing. De var forarbeidet i Tyskland, og publisert ved hjelp av brasjerner der fulgte avisen. Ringene var av stivelse antenkt som en 25-öre. Det var messingringer, der en del av ringene var omviklet med en tynn tråd, siltsyrelaten de av sink.

c.) Öreringene var festet gjennom et hull i öreflippen. Enen der hadde stukket hullene gjennom örene er det umulig å kunne gi opplysning om.

16. De hadde ringe i begge örene.

17. De to først nevnte menn der hadde glatte öreringer, er det vanskelig å si hvor mye de mente å ha av dem. De led i alle fall ikke av tungthørhet. Den tredje der hadde de tyske ringene, trodde til å begynne med, at de skulle hjelpe ham til å høre bedre.

19. Kjemner der har öreringer, har disse som vanlige sykter, uten andre grunner.

F. Forskjellige ting.

20. Folk flest trodde ikke på at noe ting hadde undergjørende egenskaper som kunne gjøre dem friske eller beskytte dem mot sykdom eller ulykker.

d.) Et eneste tilfelle en Kjemner til hvor et sådant middel blev forsøkt var omkring

midten av 1890-årene. Det gjaldt en mann der var
 slemt plaget av kampeie. Der kom da en
 skreppehandler til gårds. Mannen på gården
 klaget til skreppekaren over den leie kampeien,
 og spurte ham om han kanskje vidste et råd så
 han kunne bli fri den. Jo-da, det vidste skreppes-
 karen. Da en rå potet å her den i bukseboenen,
 det hjelper mot kampeie med en gang.
 Rådet var billig, og en var ikke sikker på uden King
 uprøvel. Mannen tok en rå potet og stakk den
 i bukseboenen, og han syntes det hjalp med
 det samme, men da kampeieen begynte å re-
 gjere like utrolig som før i den gamle kampeie
 kastet han poteten og mente, at rådet som
 skreppehandlere hadde gitt var bare jukt å jankeris.

21. Under sidste Verdenskrigen, var der en
 mann i Oslo som overerte et ufeilbarlig
 middel mot reumatisme og andre nervelidelser.
 En og annen lot seg narre til å skrive etter
 midlet for å forsøke det. De fikk tilsendt et
 stykke firkantet tykt felt, ca 3 tom. i firkant,
 der skulle vere innsatt med det helbredende
 middel, og skulle gjøre den forårskede helbredende
 virkning når en var feltstykket for etts. i
 bukseboenen. At hereren av feltstykket falle
 seg narret og suget, er en annen historie.

22. Da folk i almindelighet ikke har trodd
 på slike undergjørende gjensander,
 har de verdt lite brukt, og da et og annen
 forsøk hadde vidst at de ikke dånnde til
 noget, har de heller ikke fått noe
 besv till uave.